

Kirjoittajavieras
Liisa Mantere

Juhlapuhe satavuotiaille taloille

Kesä on juhlien aikaa. Karjalohjan Kotiseutuyhdistys piti lauantaina 8.7. perinteisen vuosikokouksensa sitä edeltävän kesäjuhlan Seurojentalolla. Ja sunnuntaina kirkkopyhän, joka keräsi ilahduttavasti väkeä messuun ja kahveille.

Kesäjuhlassa aloitettiin uusi perinne: julkistettiin Vuoden 2023 karjalohjalainen, eläinlääkäri Anna Nordström, joka on jatkanut työtään eläkkeelle jäätyäänkin. Tunnustusta saivat hänen kokemuksensa ja lämmin, mutkaton lähestymistapansa sekä eläinpotilaisiin että huolestuneisiin omistajiin.

Heljä Järnefelt taas sai Suomen Kotiseutuliiton hopeisen ansiomerkin etenkin koulun kanssa tehdystä yhteistyöstä. Monet hauskat retket on tehty, seikkailtu harjulla, järven rannalla, Pöykärin linnavuorella, Karkalin korvessa, Lohilammen museossa, maatioilla ja viimeksi Heponiemessä.

Tämän vuoden puhujamme, kansatieteilijä ja konservaatore Noora Gherghel kertoi kuvien kera vanhoista taloista ja niiden korjaamisesta. Hänen työkenttäänsä Turun Museokeskuksessa kattaa muun muassa suojeltavien talojen arvioimisen. Juuriltaan Noora on karjalohjalainen.

Suomen rakennuskannasta vain kuusi prosenttia on valmistunut yli sata vuotta sitten. Suomessa arkkitehtuurin trendit ovat 1800-luvulta lähtien muuttuneet nopeasti. 1900-luvulla omaksuttiin modernistinen maailmankuva ja haluttiin tuottaa terveellisiä, hygieenisia ja turvallisia ympäristöjä. Tämä näkyi myös rakennusten ulkoasussa. Taakse jäi klassisen arkkitehtuurin muotokieli, eikä perinnerakentamis-

ta enää harrastettu.

Rakennuksen voi nähdä käyttöesineenä, jota voi muokata tarpeiden ja muotivirtausten mukaan. Esimerkiksi ikkunat vaikuttavat olennaisesti talon ilmeeseen. Tai talon voi nähdä yksilönä, jota kyllä huolletaan, mutta samalla säilytetään iän tuoma arvokkuus. Usein vanhojen rakennusten rooliksi jäi olla vanhan-aikainen, epäkäytännöllinen taakka, josta oli päästävä eroon. Ja kuitenkin vanhat rakennukset sitovat ihmisiä asuinpaikkaansa ja juurruttavat historiaan, luovat yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia.

Karjalohjalla vain pappila on suojeltu. Kirkonkylä on arvotettu valtakunnallisesti arvokkaaksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi. Kirkko on rakennettu harjulle, ja kylän rakennukset sijoittuvat sen juurelle. Kirkonkylän läpi kulkeva tiekin mainitaan merkittävänä. Ja kyllä se kaunis onkin, hienoja vanhoja huviloita, puutarhoja, molemmin puolin järvet. Karjalohjan Kotiseutuyhdistys on rakentanut perinnepolkuja, joita voi kulkea sekä luonnossa että virtuaalisesti netissä, ja uusimpana avautuu pian Kirkonkylän raitti.

Asun 118 vuotta vanhassa hirsitalossa. Tämä on terve, rauhallinen talo, jossa on hyvä hengittää. Ilma vaihtuu painovoimaisesti, ikkunat eivät ole pullonttiiviit ja pitkä hormi vetää hyvin. Varaavat tulisijat ja maalämpöpumppu pitävät talon talvella lämpimänä. Hyvä täällä on asua ja joskus juhliakin. Kesä on perhejuhlien aikaa. Ihanaa nähdä sukulaisia ja ystäviä, nauttia pitopöydän antimista, laulaa Suvivirttä ja ihmetellä kesän kauneutta.

Kirjoittaja on karjalohjalainen toimittaja ja isoäiti